

ИСТОРИЯ НА КНИГАТА
BOOK HISTORY

**ОТ ПОДЛИСТНИКА НА ВЕСТНИКА ДО КНИГАТА:
ИЗ ГОТОВАТА ЗА ПЕЧАТ КНИГА „МОЯТ БУРГАС –
РЕПОРТАЖИ“ ОТ АТАНАС ДЖАВКОВ (1944–1946)**

Мая Горчева

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Резюме: Статията разглежда двупосочния преход между „медията“ на литературата и вестника и обратно въз основа на редакционния модел на литературните подлистници във в. „Бургаски фар“ и приемника му „Народен фар“ от периода 1937–1946 г. Процесът може да се проследи по материалите на младия репортер Атанас Джавков, които излизат с анонс, че са „Из готовата за печат „Моят Бургас – репортажи“. След 1946 г. авторът ще стане известен професионален писател с псевдонима Борис Априлов. В завършек на публикацията помещаваме един репортаж от замисленото издание, подготвен за печат със съдействието на студентките Павлина Жекова, Даниела Манева и Неделина Гъочева (УниБИТ).

Ключови думи: *литературен подлистник; „Бургаски фар“; Борис Априлов; художествен репортаж; литературата като медия*

С разрастването на българската преса се променят спецификите както на журналистическите материали, така и на художествената литература. Социалните и рецептивните фактори водят до изработването на нов литературен език и естетическа чувствителност, които преобразяват разбирането за литература, но и правят естетическите ѝ качества още по-необходими като коректив в доминираното от бързопреходните медийни събития настояще. За опора в разглеждането на процесите в български контекст вземаме схващането на Волфганг Изер за литературата като медия (“literature as a medium”), което е в основата на разглеждането на категориите на фиктивното и въображаемото в едноименната му книга *Das Fiktive und das Imaginäre* (Iser 1993, IX–X).

Ще въведем в специфичната тематика, като тръгнем от широкия социален контекст. В първите десетилетия на XX век Бургас е бързо развиващ се транспортен и индустриален център: „Бургас расте по-бързо

от американските градове“.¹ Бързата модернизация във всички сфери на обществения живот намира непосредствено отражение в регионалната преса. Вестник „Бургаски фар“, който започва да излиза през 1924 г., е не само един от най-старите извънстолични всекидневници, но и с най-продължително течение. Излиза до 10.09.1944 г., а след закриването си при политическия обрат продължава от 3 октомври насетне като „Народен фар“.² „Бургаски фар“ се самоопределя неутрално като „Независим народен ежедневник за политика и информация“. След „Шанговата поща“ в междувоенния период, паралелно с в. „Утро“, и в Бургас се появява издание във формата на масовата социално ангажирана преса на Джоузеф Пулицър. Съвсем в сензационен дух звучи например краткото съобщение, че Ганди гостува в Бургас (Burgaski, № 4576, 1937).

През десетилетията от съществуването на „Бургаски фар“ се сменя съставът на редакционните комитети, а с това се променят и редакционните приоритети, но не и ориентацията му да следва официалната проправителствена политическа линия и да дава богата информация за случващото се в Бургас и Бургаска област. Разпространява се и извън областта и тиражът му е 4000–5000.

През 1937 г. главен редактор на вестника става Светлозар Ловджиев (1906–1946). Така вестникът, който стриктно следва официалната политика, има начело член на комунистическата партия, който през 1943 г. дори е интерниран. Затова приемствеността в коренно променената политическа ситуация след 9 септември 1944 г. става плавно, тъй като Ловджиев отново е начело на вестника, но малко по-късно след кратко тежко боледуване той умира едва четиридесетгодишен.³

През периода 1937–1944 г., под умелото редакторство на Светлозар Ловджиев, „Бургаски фар“ се утвърждава като модерен масов ежедневник. Независимо от личните политически убеждения на редактора, всекидневникът се придържа към казионната линия. Редакционната политика е да се отрази всичко, „за което говори светът“, всичко, което ще бъде интересно и полезно да се знае от широкия читател. За международни вести е запазена първа страница, докато на втора страница преобладават новини от Бургаска област (Сливенско, Ямболско, новини от селата), като и двете страници са обилно допълнени с реклами и афиши за културни събития; реклами, например за машини и апарати; кратки обяви: малки обяви за продажби, търсене на работа или брачен партньор, „харизване“ на дете, останало без родители, и т.н.; задължителната криминална хроника с отбелязване на произшествия или сензационни престъпления; научнопопулярни обзори с полезни съвети от специалисти и дори рецепти. Ежеседмично в неделния брой излиза „Козирог“, страница за хумор и сатира.

Рубриците имат голямо текучество, променят се и по тях по-скоро можем да съдим за тематичните планове на редакцията. Такава трайна

линия е отразяването на активното обновяване и модернизиране на града, поднесена и с информационно-художествени жанрове, отговарящи на модерната журналистика.⁴ В подлистник са поместени и репортажи със съвсем конкретна тема или социални очерци.

Наред с кратките информационни материали или прегледа на политически събития редакцията дава разнообразни четива. Особено внимание се обръща на литературните материали. Непоследователно се поддържа „Страница за литература, изкуство и критика“, а в подлистник, отново на втора страница, периодично се печатат преводни или български разкази. Така, ако политическите новини се дават според прогерманските приоритети от началото на 40-те години, на втора страница са публикувани руски (М. Зошченко), френски или американски автори (особено Джек Лондон).⁵ Сред българските автори присъстват както такива с общонационална известност, така и местни творци, чиито текстове са посветени най-вече на отличителната регионална тема – морето.⁶

В подлистника на втора страница се редуват чисто литературни текстове, като кратки или по-дълги разкази, излизаци с продължение, с репортажна проза. Някои носят ясно разпознаваемото журналистическо определение „репортаж“, а при други са посочени доста неопределени жанрови форми, като „скици“ или „импресия“. Но пък имат ясно посочен обект, място на описване и настроение. Сякаш това е четиво, което няма прицел, освен да поддържа връзката с динамиката на делника, като я пренесе във вестника. Примери за такива нехайни и журналистически безполезни и неинформационни скици откриваме в периода преди началото на Втората световна война, докато през военните години те секват, за да се увеличат през 1944 г. Например в „Улица на романтиката и модата“ от Иван Георгиев (Burgaski, № 6711, 1944) става дума за ул. „Богориди“, а фейлетонът „Съвременни миниатюри“ от К. Наумов (Burgaski, № 5329, 1939) се състои от две части, които приличат на минисерии от градски ситком: 1. „Утре се венчавам“; 2. „Мери флиртува“.

Често пъти подлистниците са подписани с псевдоним – срв. Венямин Тиц, „Разговор на улицата“ (Burgaski, № 4982, 1938); Богдан Булга, „Затъмняване. Трагикомичен фейлетон от съвременността“ (Burgaski, № 5710, 1940), или са оставени неподписани – срв. „Репортаж с ръце в джеба“ (Burgaski, № 5044, 1938).

Интерес към такива есеистично-повествователни четива наред с информациите и рекламите виждаме и в другите издания на регионалната преса: „Вечерна бургаска поща“ и „Народен глас“. В трите издания ще открием материали от едни и същи автори. Редовен сътрудник е д-р Ячо Кабаивански, който така подписва научнопопулярните си статии, а разказите – с псевдонима Марко Поло (Pencheva 2016). Редакторът на „Бургаски фар“ си сътрудничи с многобройни автори, но освен това си поставя за задача да привлече и да създаде кръг млади автори и репортери.

Често по страниците се явяват публикации от Стефка Иванова, подписани с инициали (Ст. И.) или с фиктонимите Стива, Стеф.⁷

От същото поколение е Атанас Джавков, който се подписва и с инициали (А. Дж.) или с псевдонимите Атанас Морянин и Ведрин Морянин.⁸ Съвсем скоро, от 1946 г., с псевдонима Борис Априлов, той ще се нареди сред перата на в. „Стършел“, а след напускането му се посвещава на професионалното писателство и създава едни от образците на българската литература за деца с романите и новелите за приключенията на Лиско, присъства в драматургията и естрадата и предлага оригинален белетристичен подход в своите разкази, повести и романи от 70-те и 80-те години.⁹

В по-късните си автобиографии писателят посочва за начало на своето творчество назначаването си за репортер на „Бургаски фар“ още като ученик през 1938 г., например в автобиографичната повест за бургаското си детство „Далечно плаване“ (1988), където възсъздава и образа на редактора Светлозар Ловджиев (Aprilov 2014, 209–274; 230; 261). Засега най-ранната установена авторова публикация е разказът „Песен на пустинята“ във в. „Морска заря“ (Morska, № 3552, 1940), но в „Бургаски фар“ има множество кратки неподписани съобщения, така че зад някои от тях може да се крие начеващият репортер. След 1941 г. в течението на „Бургаски фар“, както и на „Народен глас“ и „Бургаска вечерна поща“ се откриват редица негови заглавия. Младият репортер дава своя принос и за жанровото определение на този тип кратки репортажно-есеистични текстове със заглавието на фейлетона, печатан с продължение, „Драски на къси вълни“ (Burgaski, № 6403, 1943; № 6447, 1943; № 6468, 1943) или с подзаглавието към „В търсене на тема“ – „Драскулки“ (Burgaski № 5894, 1941). Нови жанрови определения дава и със заглавията на фейлетоните „Софийски акварел“ и „Софийски акварели 2“, отпечатани по-късно в „Народен фар“ (Naroden, № 501, 1946; Naroden, № 512, 1946).

Чисто хронологично, едновременно с появата на репортажите на Атанас Джавков самият жанр на художествения репортаж се стабилизира като форма в ежедневника. Можем еднакво обосновано да определим подлистниците на Джавков като фикционален разказ, който прелива в репортаж, и обратно, като репортаж, който съдържа фикционален разказ, структуриран около някакъв сюжет. Ако има обединяваща тема в многобройните му материали, тя е „пътуването в делника“ и скиторенето на репортера. Това не е фланьорство, а съвсем делово преброяване на града в търсене на новината, както в цитирания по-горе репортаж „В търсене на тема“. В „Бургаски милионери“ (Burgaski, № 6161, 1942) е разиграна ситуацията на репортера, който се впуска да изпълни задачата на редактора. Правенето на вестник – журналистиката – е сюжетирано, превърнато в материал и е изложено иронично-игрово. В този иронично-игрови тон е и обръщението „драги читателю“.

Репортер и читатели обитават споделени пространство и време, които можем да възстановим по новините от първата страница на вестника.

Несъмнено тези подлистници не информират и са натоварени да изпълнят развлекателната функция на печатната медия, но младият автор гледа на тях като на текстове от композицията на своя бъдеща книга. За пръв път този анонс се появява към „Жени и концерти“ (Burgaski, № 6671, 1944). Същата бележка, че са „[и]з готовата за печат „Моят Бургас – репортажи“, стои и под четири от по-късните репортажи от в. „Народен фар“, 1946 г.: „Бургас пред очите на другите“ (Naroden, № 462), „Новият град“ (Naroden, № 506), „Културен Бургас“ (Naroden, № 522), „Трите улици“ (Naroden, № 555), а в архива на автора, съхраняван от дъщеря му Джина Василева, се пази машинописен текст със заглавие „Кварталът на скитниците“. На „моя Бургас“ всъщност са посветени всички авторски репортажи, тъй като в тях Джавков подхваща различни теми от всекидневието на своя град и неговите обитатели.

Наред с репортажите, в подлистник младият автор публикува и разкази, които също свързва с книга – към подлистника „Под звездите на Ориента“ (Burgaski, № 6500; № 6501) отбелязва: „Из непечатаното „От Сидней до София“. Замислени като фрагменти от книга, и репортажите, и разказите съдържат постоянни персонажи и места, някои от които навярно имат реални прототипи. Можем да предположим, че с натрупването на кратки материали постепенно се е избистрила идеята както за репортажна книга, така и за авантюрно-любовен роман. Някои от текстовете имат фикционално продължение след години, когато с приближаването на старостта авторът се обръща към теми от бургаското си юношество. Репортажните лица и случки преливат в късната автобиографична повест „Далечно плаване“ (Aprilov 1988), както и в недовършения роман „Траверстаун“.¹⁰

Първият журналистически период на автора е показателен за жанровата трансформация и процесите на модернизация на българската литература с отварянето ѝ към медията на вестника. Отново в средата на 40-те години на XX век можем да наблюдаваме превръщането на вестника в основа на репортажното повествование в „Пътуване в делника“ на софийския съвременник на Атанас Джавков – Богомил Райнов (Raynov 1945). От такъв мащаб на преход между медиите са трансформациите, регистрирани и коментирани в литературната критика като стил на „разказвача на „модерните времена“ Светослав Минков (Stefanov 1990) или по повод на преплитането на поезия и медия в поетическия текст на Никола Вапцаров (Gospodinov 2005).

Именно във формата на всекидневната журналистическа новина се изработва особен тип репортажно писане за социалните маргиналии. Фрагментарното фактово повествование е субективизирано чрез аза на разказвача, който разменя реплики с читателя в разговорен, а не литературен стил. Непретенциозните журналистически фикции се появяват от

асиметрията между автора създател и пасивния читател и въвличат читателя в списването на броя и създаването на новина. Тези репортажи, или по-скоро фрагментарни репортажни и фактови повествования – разходка и разследване, престъпват установената жанрова схема, за да предложат нова форма, адекватна на читателския хоризонт на информирания съвременник, чието естетическо възприятие е формирано от киноекрана.

С формата на репортажа импресия експериментират различни автори на „Бургаски фар“, както и техни колеги от столичната и регионалната преса, в резултат на което се установява нов стандарт на журналистическо писане, а литературната форма се видоизменя по мерките на медията. Сред медийното съдържание диалогично-повествователните репортажи попадат в нишата на свободната игра на въображението, стилистичната работа и социалната чувствителност, като същевременно налагат особена жанрова форма между есеистиката и художествено-развлекателното четиво – адекватна на съвременното градско светоусещане. Многоезичието и пъстротата на бързо развиващия се модерен градски център намират своята литературна форма и влизат в литературата, прекрачвайки жанровите разделения. Краят на традиционното повествование е означен с все по-увереното писане на младите автори в нов космополитен и критичен дух, ориентирано по чуждоезикови образци и по менливия манталитет на съвременните хора.

Жанровите трансформации и оформянето на репортажния тип повествование ще онагледим с конкретен пример. В заключение предлагаме текста „Новият град“ – един от фейлетоните, към които авторът е отбелязал, че са от „готовата за печат книга „Моят Бургас – репортажи“ (Naroden far, № 506, 1946). В обработката му за печат взеха участие студентките от специалност „Иновативни комуникации и медийни технологии“, УниБИТ, Павлина Жекова, Даниела Манева и Неделина Гьочева.

Текстът се дава във вид, максимално близък до оригинала, в редакция според днешните правописни и пунктуационни норми.

Новият град

От Ат. Джавков

През риболовния сезон от крайбрежието на залива към Бургас се отправят моторниците, които стоварват целия улов на рибното тържище. Тогаво гемийният пристан се задръства от мачти и тук се настанява трескав живот. От сутрин до вечер на това място пристават и заминават корабите, които поддържат връзката с рибарските групи, пръснати по гънките на крайбрежието. Наоколо кънти интересният рибарски жаргон, който доминира над езиковата пъстрота от български, гръцки, турски и арменски наречия. Обстановката прилича до голяма степен на тази от малките забутани градчета в Аляска и Южна Америка, където стават оживените пазари на сурови кожи.

Безсъмнено това е живот на печалби, рискове и предприемчивост. Затова тук изникна този нов, прекрасно планиран и павиран град. Създаден от частни и народностопански интереси, той израсна чист и симпатичен, близо до мястото, където само преди няколко години се крeпеше старата дъсчена постройка на рибната борса с нейния мизерен пристан.

Понякога човек е петимен да съжбялява за старите рибарски бараки с мръсните, оплюти от мухи тефтери и изпочупените кошове, вонящи отдалеч на риба. Безпорядъчно пръснатите купища от рибни остатъци, над които се спущаха ята от гларуси, не дразнеха никого. Всеки мислеше, че е напълно естествено всичко да е старо, примитивно, опръскано с черна рибена кръв. Всичко това напомняше за доброто старо време на популярните капитани и криеше завидна романтика, която модерното време безочливо убиваше. Но за хората, които са решили да печелят, това има съвършено малко значение. В миналото при богати улови на паламуд или скумрия, когато добивът не можеше да се пласира веднага, беше осъден на вмирисване или развала по липса на хладилник. Днес сред риботърговския квартал се издига един от най-модерните хладилници в страната, който произвежда самостоятелно лед и може да съхранява грамадни количества риба за неограничено време.

Между риботърговските кантори се намират няколко модерни работилници за консервиране на риба, които направиха добри услуги през военните години, когато прехраната беше станала отегчителен проблем. Не ще да е грешка, ако кажем, че услугата беше станала отегчителен проблем. Не ще да е грешка, ако кажем също, че услугата беше до голяма степен и за отявлените пиячи, за които войната стана непоносима, не заради скъпото вино, а заради тая подчертана липса на хубави и разнообразни мезета. В тези работилници за консервиране, както и в работилниците на обикновените риботърговци, където рибата трябва само да се почисти и насоли, за да стане годна за изпращане из вътрешността на страната, намира препитание голям брой инородно население от покрайнините на града, предимно цигани. Тук те са придобили очевидна похватност и са на път да направят от рибочистенето професия.

Но това, което привлича погледа още от влизането в рибното тържище, са грамадните корабни скели на новите корита, които скоро трябва да влязат във водата като пълноправни обитатели на морето. Това е също един нов за крайморския ни бит отрасъл – корабостроителството. Наложен пак от оскъдничавите военни години, той прави доста смели стъпки. Сега, когато излизаме от войната без търговска флота, можем лесно да разберем от какво голямо значение са малките дървени кораби, които за чест на екипажите им не пътуват само в български води и приемат с удоволствие риска на подалечното плаване. Без да слагам розови очила, аз виждам как

българинът праца по дяволите баснословната пословица за „дърво без корен“, и това може да радва всички. Утре ние непременно ще имаме големи корабостроителници и добри капитани. Нуждата ще ни го наложи. Така както интересите наложиха тука да изникне новият спретнат град на рибното тържище.

БЕЛЕЖКИ

¹ Цитирам експресивната характеристика по: РАЙЧЕВСКИ, С., 2011. *Старият Бургас*. София: Захарий Стоянов, с. 159.

² Преименуван като „Черноморски фронт“ през 1950 г., днес той продължава като „Черноморски фар“, достъпен и в електронен формат: <https://www.faragency.bg/>; срв. ПЕЙКОВ, С., 2010. Бургаският вестник „Фар“ ще отбележи през м. май 90 години. В: *Морски вестник*, 03.2010 [online], [прегледано на 25 януари 2024]. Достъпно на: https://morskivestnik.com/compass/news/2010/032010/032010_35.html.

³ Роден на 8 септември 1906 г. в Търговище, той започва работа в „Бургаски фар“ през 1930 г. и поема редактирането на вестника през 1937 г. Ненадейната му смърт на 14 ноември 1946 г. събира 10 000 опечалени на траурното шествие, цели броеве на „Народен фар“ са изпълнени с новини, очерци и разкази за редактора (Народен фар № 647, 16.11.1946). Още за личността на журналиста вж. в ИНГИЛИЗОВА, Й., 2006. Светлозар Ловджиев учи на честност и обич към хората. 100 г. от рождението на големия журналист и главен редактор на „Бургаски фар“. В: *Черноморски фар*, 08.09.2006.

⁴ Например с продължения в четири броя се отпечатва фоторепортажът „Морски и блатен риболов. Какво направиха „Съединените риболовни кооперации“ с автор Ат. Атанасов (Бургаски фар, № 6385–6388, 16–19.03.1943).

⁵ В началото на хитлеристката инвазия през 1939 г., когато Полша е изтрита от картата на Европа, в подлистник се появяват полски автори: в бр. 5395 от 17.11.1939 г. и следващите се печата индуската легенда „Бъди благословена“ от Хенрик Сенкевич; в бр. 5542 от 14.05.1940 г. – импресията „Роза“ от Казимир Тетмайер.

⁶ За връзката на отделни автори от периода с изданието срв. Вестник „Бургаски фар“. В: *Речник на българската литература след Освобождението – личности и процеси, документи и артефакти*. Институт за литература – БАН [online], [прегледано на 06.05.2024]. Достъпно на: <https://dictionarylit-bg.eu/v.-Бургаски-фар>.

⁷ Името на младата авторка може да се срещне в местната преса още в предвоенните години. Характерни за есеистичните ѝ репортажи са острата социална насоченост и темите за онеправданите, например посещава „Нощен подслон“ – вж. „В дома на безприютните. Едно нощно посещение“ (Бургаски фар, № 4548, 09.02.1937) или „Приют за безприютните“ (Вечерна бургаска поща, № 3145, 17.02.1939). Репортажът „Неуязвимите“ (№ 5721, 18.12.1940) е изграден върху парадоксалната съвременност и контраста между роботите в индустрията и простия живот на ваксаджииите. За работата в печатницата разказва в репортажа „Ако господин Гутенберг знаеше“ (Бургаски фар, № 5744, 17.01.1941).

⁸ Една част, запазени по изрезки в авторския архив, са отпечатани в литературния сайт за писателя, дело на дъщеря му Джина Василева [online], [прегледано на 28.01.2024]. Достъпно на: <https://borisaprilov.wordpress.com/2012/05/22/бургаски-фар-и-а-дж/>.

⁹ Вж. ИВАНОВА-ГИРГИНОВА, М. Борис Априлов. В: *Речник на българската литература след Освобождението – личности и процеси, документи и артефакти*. Институт за литература – БАН [online], [прегледано на 06.05.2024]. Достъпно на: <https://dictionarylit-bg.eu/Борис-Априлов>.

¹⁰ Откъси от повестта са публикувани в: *Литературен форум*, № 9; № 10, 1995. *Пламяк*, № 7–8, 1995. Текстът след редакция (и компилация) от Джина Василева е наличен онлайн: <https://borisaprilov.wordpress.com/2012/02/11/траверстаун-таверстاون/>

ЛИТЕРАТУРА

АПРИЛОВ, Б., 1988. *Далечно плаване*: повести. София: Български писател, 224 с.
АПРИЛОВ, Б., 2014. *Избрани произведения*. Т. 2. Далечни плавания: проза. София: Джина, с. 209–274; 230; 261. ISBN 978-619-90306-3-9.

ГОСПОДИНОВ, Г., 2005. *Поезия и медия. Кино, радио и реклама у Ванцаров и поетите на 40-те години на ХХ век*. София: Просвета. ISBN 954-01-1786-0.

ПЕНЧЕВА, Р., 2016. *Морето на българина*: морски етюди в българската литература 1924–1944. Пловдив: Астарта, с. 89–93. ISBN 978-954-350-223-3.

РАЙНОВ, Б., 1945. *Пътуване в делника*. София: М. Г. Смрикаров.

СТЕФАНОВ, В., 1990. *Разказвачът на „модерните времена“*. София: Български писател.

ISER, W., 1993. *The Fictive and the Imaginary: Charting Literary Anthropology*. Baltimore, London: Johns Hopkins UP. ISBN 0-8018-4498-3; ISBN 0-8018-4499-1.

Вестници

БУРГАСКИ фар. № 4576, 13.03.1937.

БУРГАСКИ фар. № 4982, 06.07.1938.

БУРГАСКИ фар. № 5044, 17.09.1938.

БУРГАСКИ фар. № 5329, 26.08.1939.

БУРГАСКИ фар. № 5710, 05.12.1940.

БУРГАСКИ фар. № 5894, 04.07.1941.

БУРГАСКИ фар. № 6161, 19.06.1942.

БУРГАСКИ фар. № 6447, 01.06.1943.

БУРГАСКИ фар. № 6403, 06.04.1943.

БУРГАСКИ фар. № 6468, 26.06.1943.

БУРГАСКИ фар. № 6500, 07.09.1943.

БУРГАСКИ фар. № 6501, 08.09.1943.

БУРГАСКИ фар. № 6711, 02.07.1944.

БУРГАСКИ фар. № 6671, 30.03.1944.

МОРСКА заря. № 3552, 23.12.1940.

НАРОДЕН фар. № 555, 02.01.1946.

НАРОДЕН фар. № 501, 31.05.1946.

НАРОДЕН фар. № 506, 06.06.1946.

НАРОДЕН фар. № 506, 06.06.1946.

НАРОДЕН фар. № 512, 13.06.1946.

НАРОДЕН фар. № 522, 25.06.1946.

НАРОДЕН фар. № 462, 09.04.1946.

REFERENCES

APRILOV, B., 2014. *Izbrani proizvedenia*. Т. 2. Dalechni plavanja: proza. Sofia: Balgarski pisatel, s. 209–274, srv. s. 230, s. 261. ISBN 978-619-90306-3-9.

- GOSPODINOV, G., 2005. *Poezia i media. Kino, radio i reklama u Vaptsarov i poetite na 40-te godini na XX vek*. Sofia: Prosveta. ISBN 954-01-1786-0.
- PENCHEVA, R., 2016. *Moreto na balgarina: morski etyudi v balgarskata literatura 1924–1944*. Plovdiv: Astarta, s. 89–93. ISBN 978-954-350-223-3.
- RAYNOV, B., 1945. *Patuvane v delnika*. Sofia: M. G. Smrikarov.
- STEFANOV, V., 1990. *Razkazvachat na „modernite vremena“*. Sofia: Balgarski pisatel.
- ISER, W., 1993. *The Fictive and the Imaginary: Charting Literary Anthropology*. Baltimore, London: Johns Hopkins UP. ISBN 0-8018-4498-3; ISBN 0-8018-4499-1.

Newspapers

- BURGASKI far. № 4576, 13.03.1937.
- BURGASKI far. № 4982, 06.07.1938.
- BURGASKI far. № 5044, 17.09.1938.
- BURGASKI far. № 5329, 26.08.1939.
- BURGASKI far. № 5710, 05.12.1940.
- BURGASKI far. № 5894, 04.07.1941.
- BURGASKI far. № 6161, 19.06.1942.
- BURGASKI far. № 6447, 01.06.1943.
- BURGASKI far. № 6403, 06.04.1943.
- BURGASKI far. № 6468, 26.06.1943.
- BURGASKI far. № 6500, 07.09.1943.
- BURGASKI far. № 6501, 08.09.1943.
- BURGASKI far. № 6711, 02.07.1944.
- BURGASKI far. № 6671, 30.03.1944.
- MORSKA zarya. № 3552, 23.12.1940.
- NARODEN far. № 555, 02.01.1946.
- NARODEN far. № 501, 31.05.1946.
- NARODEN far. № 506, 06.06.1946.
- NARODEN far. № 506, 06.06.1946.
- NARODEN far. № 512, 13.06.1946.
- NARODEN far. № 522, 25.06.1946.
- NARODEN far. № 462, 09.04.1946.

**FROM THE NEWSPAPER SUPPLEMENT TO THE BOOK:
RETRIEVED FROM THE READY-TO-PRINT BOOK
“MY BURGAS – REPORTS” BY ATANAS DZHAVKOV (1944–1946)**

Abstract: *The paper examines the transition between the medium of literature and the newspaper and vice versa based on the editorial model of literary supplements in the newspaper “Burgaski Phar” (Burgas Lighthouse) and its successor “Naroden Phar” (People’s Lighthouse) from the period 1937–1946. The process can be traced in the materials which were offered by the young reporter Atanas Dzhavkov. Five pieces from 1944 and 1946 come out with an announcement that they are from the ready-to-be-book My Burgas – Reports. After 1946, the author would become a well-known professional writer under the pseudonym Boris Aprilov. The publication is accompanied*

by the text The New City from the planned edition, prepared for printing with the assistance of students Pavlina Zhekova, Daniela Maneva and Nedelina Gyocheva (ULSIT).

Keywords: *literary supplement “Burgaski Phar”; Boris Aprilov; feature report; literature as a medium*

Assoc. Prof. Maya Gorcheva, DSc
University of Library Studies and Information Technologies,
119, Tsarigradsko shose Blvd. 1784 Sofia
ORCID: 0000-0002-4526-6799
E-mail: m.gorcheva@unibit.bg